

Aanbiedingsbrief

aan: Algemeen Bestuur RUD Utrecht
van: Dagelijks Bestuur
steller: M. van Bockel en S. Witteveen
onderwerp: AP03.1_Financiële bijsturing als gevolg van de coronacrisis en de Omgevingswet
t.b.v.: Vergadering Algemeen Bestuur d.d. 28 mei 2020
bijlage: Geen

Status

- ter kennisneming
 - ter (oriëntatie) bespreking
 - ter besluitvorming
-

Samenvatting

Als gevolg van twee externe ontwikkelingen dreigt er dit begrotingsjaar (2020) een negatief exploitatiesaldo te ontstaan bij de RUD Utrecht van € 902.000. Dit tekort is groter dan de aanwezige algemene reserve van € 684.000. Ten eerste hebben we op dit moment te maken met de coronacrisis, die ertoe leidt dat we een deel van onze werkzaamheden niet uit kunnen voeren. Het gevolg hiervan is achterstanden in de productie (en dus in de verwachte inkomsten). Daarnaast speelt de voorbereiding op de (uitgestelde) inwerkingtreding van de Omgevingswet een rol. Met beide ontwikkelingen is in de huidige begroting geen (of onvoldoende) rekening gehouden.

In dit voorstel beschrijven we vier mogelijkheden waar het bestuur uit kan kiezen om met het bovenstaande gegeven om te gaan. Kort samengevat zien we de volgende vier opties:

1. De deelnemers storten het tekort bij conform de verdeelsleutel eigenaarschap.
2. We sturen niet bij en besluiten bij de jaarrekening 2020 hoe we de tekorten zullen dekken.
3. Als uitzondering zetten we de variabele bijdrage eenmalig om in een vaste bijdrage.
4. Als uitzondering zetten we een gedeelte van de variabele bijdrage eenmalig om in een vaste bijdrage.

Voorgesteld wordt om, optie 3, de variabele bijdrage van de deelnemers als uitzondering eenmalig in 2020 om te zetten in een vaste bijdrage. Van de 4 mogelijke opties biedt deze optie de meeste voordelen en de minste nadelen. Voor de analyse en voor- en nadelen verwijzen wij naar de uitgebreide toelichting. Middels deze weg kunnen de deelnemers van de RUD Utrecht gebruik maken van de reeds gereserveerde middelen in de eigen begroting, waardoor een aanvullende vraag voor middelen aan de deelnemers voorkomen kan worden. Het resultaat is dan dat we het effect van de coronacrisis met € 650.000 verminderen, waardoor het exploitatietekort wordt teruggebracht naar € 252.000. Dit tekort kan worden gedekt uit het eigen vermogen van de RUD Utrecht.

De verwachting is daarnaast dat er in 2021 extra middelen noodzakelijk zullen zijn als gevolg van extra kosten die gemaakt zullen moeten worden als gevolg van het uitstellen van de Omgevingswet. Een eerste inschatting hiervan is dat dit ongeveer € 300.000 zal gaan kosten. Deze kosten zijn momenteel nog niet begroot in 2021. Wanneer wij bijgevoegd voorstel uitvoeren dan kunnen deze kosten ook gedekt worden uit het eigen vermogen van de RUD Utrecht. Dan blijft er uiteindelijk een 'zeer' beperkte algemene reserve over van € 132.000. Deze algemene reserve is niet overbodig als weerstandsvermogen in deze onzekere tijden.

Voorstel

Het Algemeen Bestuur wordt voorgesteld om:

1. de variabele bijdrage in 2020 eenmalig om te zetten in een vaste bijdrage (optie 3).
-

Planning en communicatie

De keuze van het Algemeen Bestuur zal verwerkt worden in de eerste Bestuursrapportage middels een begrotingswijziging die in de eerstvolgende AB vergadering staat geagendeerd.

Medezeggenschap

n.v.t

Juridische toets

In artikel 30 van de GR staat dat de toerekening van kosten moet geschieden overeenkomstig een bijdrageverordening. In artikel 31 staat vervolgens dat indien enig exploitatiejaar een nadelig saldo oplevert en het weerstandsvermogen ontoereikend is om dit nadelige saldo te dekken, het algemeen bestuur een plan vaststelt dat is gericht op het afbouwen of dekken van het nadelig exploitatiesaldo. Dit plan wordt niet eerder vastgesteld dan nadat de vertegenwoordigende organen gedurende een termijn van acht weken in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijze ten aanzien van het plan naar voren te brengen.

In de bijdrageverordening staan in artikel 6 de bepalingen ten aanzien van een negatief exploitatiesaldo. Indien een negatief exploitatiesaldo niet gedekt kan worden door de algemene reserve, dan dragen de deelnemers bij overeenkomstig de verdeelsleutel. In dit artikel staat ook dat de directeur zo spoedig mogelijk de eigenaren informeert over een dreigend negatief saldo en hier voorstellen voor doet om de effecten te beperken. Hierin staat niet expliciet dat dit plan voor zienswijze aan de raden voorgelegd moet worden.

Toelichting

Als gevolg van twee externe ontwikkelingen dreigt er dit begrotingsjaar (2020) een negatief exploitatiesaldo te ontstaan bij de RUD Utrecht van in totaal € 1.591.000, indien er geen maatregelen zouden worden getroffen. Als eerste hebben we op dit moment te maken met de coronacrisis. Daarnaast speelt de voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet een rol. Met beide ontwikkelingen is in de huidige begroting geen (of onvoldoende) rekening gehouden. We zullen beide ontwikkelingen even kort toelichten.

Coronacrisis (€ 650.000 minder opbrengsten)

Als gevolg van het COVID-19 virus heeft de rijksoverheid een noodverordening ingesteld. De noodverordening is bedoeld om de verspreiding van het COVID-19 virus tegen te gaan. Deze noodverordening bestaat uit verschillende maatregelen waaraan we ons moeten houden bij de uitvoering van onze werkzaamheden. Voorbeelden zijn dat we zo veel als mogelijk vanuit huis werken en ten alle tijden 1,5 meter afstand tot elkaar houden. De RUD Utrecht heeft zich goed aan deze maatregelen kunnen aanpassen en een groot gedeelte van onze werkzaamheden voor deelnemers kunnen nog worden uitgevoerd. Er is alleen wel een gedeelte van onze werkzaamheden die niet meer (goed en efficiënt) mogelijk zijn onder de geldende maatregelen. Het gevolg hiervan is dat de verwachting is dat een gedeelte van de in de DVO's afgesproken producten en diensten, waarop de variabele bijdrage is gebaseerd, niet gerealiseerd zal gaan worden in 2020.

Vorbereiding op de Omgevingswet (€ 941.000 meer kosten)

Op dit moment is het nog onduidelijk wanneer de Omgevingswet in werking zal treden. In eerste instantie zou dit per 1 januari 2021 zijn maar momenteel wordt er gesproken over het uitstellen van deze datum met een jaar of een half jaar. In het verleden is door de deelnemers de keuze gemaakt om geen aanvullende middelen ter beschikking te stellen aan de RUD Utrecht ten behoeve van de Omgevingswet. De aanpassingen binnen de organisatie die gepaard zouden gaan met de inwerkingtreding van deze wet zouden bekostigd moeten worden uit bestaande middelen zoals het innovatiebudget en het opleidingsbudget. In de praktijk merken we dat deze middelen ontoereikend zijn. Hierover hebben wij al verschillende keren op bestuurlijk niveau gesproken. De inwerkingtreding van de Omgevingswet vraagt erg veel van ons als uitvoeringsdienst. De voorbereidingen op de Omgevingswet kunnen niet zomaar onderbroken worden nu er sprake is van uitstel, maar zullen voor een deel verschuiven van 2020 naar 2021 en hierdoor ook extra kosten met zich meebrengen.

Hoe gaat de RUD Utrecht om met deze externe ontwikkelingen?

De RUD Utrecht probeert zo goed als mogelijk bij te sturen en wendbaar te zijn en blijven in deze onzekere tijden. Om de kosten zoveel mogelijk te beperken en onze medewerkers efficiënt in te zetten hebben we onder andere de volgende initiatieven genomen:

1. Onze handhavers zetten we in via de VRU om de COVID-19 noodverordening te handhaven
2. Medewerkers die tijdelijk niet hun normale werkzaamheden mogen/kunnen verrichten zijn bezig met het opschonen en aanpassen van data in systemen (vooral locatiedossiers) zodat ze geschikt zijn voor gebruik onder de Omgevingswet
3. Voorbereiding van onze medewerkers op de Omgevingswet (zelfstudie, e-learnings enz.)
4. In overleg met deelnemers sturen we bij op uitvoeringsplannen
5. We snijden in variabele kosten zoals ingehuurd personeel en andere zaken
6. Vast personeel zetten we in voor aanvullende opdrachten (waar het reguliere werk niet kan worden uitgevoerd, maar de aanvullende opdracht wel)
7. Werkzaamheden zoveel mogelijk uitvoerbaar maken met in achtname van de geldende maatregelen

Echter, als gevolg van de coronacrisis zien we wel dat er werkzaamheden zijn die onuitvoerbaar blijven dan wel die niet op de normale efficiënte manier kunnen worden uitgevoerd. Op basis van wat wij nu weten hebben we een eerste prognose gemaakt van de omzet die we in 2020 niet meer verwachten te gaan realiseren. Hierbij houden we rekening met een toename van de productiviteit in de komende maanden als gevolg van het opheffen van enkele maatregelen en het aanpassen van onze werkzaamheden. Het blijft alleen wel onzeker hoe de coronacrisis zich verder zal gaan ontwikkelen. De gemaakte prognose blijft dus een inschatting.

Exploitatieoverzicht	Begroting 2020	Prognose 2020	Verschil*	Voorstel	Prognose 2020 na voorstel
Lasten					
Personeel	€ 11.211.000	€ 12.319.000			€ 12.319.000
Kapitaallasten	€ 444.000	€ 444.000			€ 444.000
Huisvestingskosten en ICT	€ 1.492.000	€ 1.601.000			€ 1.601.000
Overige materieel budget	€ 445.000	€ 627.000			€ 627.000
Ontwikkelkosten	€ 146.000	€ 1.087.000	€ 941.000		€ 1.087.000
Onvoorzien	€ 225.000	€ -			€ -
Stelpost loon- en prijscompensatie	€ 100.000	€ -			€ -
Totaal lasten	€ 14.063.000	€ 16.078.000			€ 16.078.000
Baten					
Vaste bijdrage deelnemers	€ 5.703.000	€ 5.703.000			€ 5.703.000
Variabele bijdrage deelnemers**	€ 8.175.000	€ 7.862.000	€ -650.000	€ 650.000	€ 8.512.000
Aanvullende opdrachten	€ -	€ 858.000			€ 858.000
Aanvullende materiele middelen	€ 221.000	€ 161.000			€ 161.000
PUEV	€ -	€ 184.000			€ 184.000
-/- Verrekening PUEV	€ -	€ -78.000			€ -78.000
Totaal baten	€ 14.099.000	€ 14.690.000			€ 15.340.000
Totaal (voor reservemutaties)	€ 36.000	€ -1.388.000			€ -738.000
<i>Onttrekking:</i>					
Innovatie (Kleur bekennen)		€ 50.000			€ 50.000
Transitiekosten outputfinanciering		€ 39.000			€ 39.000
Asbest		€ 87.000			€ 87.000
Omgevingswet		€ 310.000			€ 310.000
Gerealiseerd resultaat	€ 36.000	€ -902.000			€ -252.000

*We geven de verschillen weer als gevolg van de Omgevingswet en de coronacrisis

** De variabele bijdrage uit de begroting is nog niet aangepast conform de DVO's 2020. Dit gebeurt middels de eerste begrotingswijziging als onderdeel van de eerste Bestuursrapportage. In de onderstaande tabel is de variabele bijdrage per deelnemer uitgesplitst.

Opdrachtgever	Programmabegroting 2020	DVO -2020
Amersfoort	€ 833.000	€ 961.000
Baarn	€ 249.000	€ 251.000
Bunschoten	€ 274.000	€ 269.000
Eemnes	€ 109.000	€ 112.000
Houten	€ 133.000	€ 133.000
Leusden	€ 178.000	€ 225.000
Lopik	€ 222.000	€ 268.000
Nieuwegein	€ 167.000	€ 172.000
Provincie	€ 4.549.000	€ 4.567.000
Soest	€ 311.000	€ 353.000
Utrecht	€ 909.000	€ 974.000
Woudenberg	€ 241.000	€ 227.000
	€ 8.175.000	€ 8.512.000

Onze eerste inschatting is dat we € 650.000 minder variabele bijdrage zullen genereren als gevolg van de coronacrisis. Dit is 'slechts' 7,6% van de geprognoseerde omzet op basis van de DVO's 2020. Daarnaast verwachten we dit jaar € 941.000 aan extra kosten te moeten maken om de RUD voor te bereiden op de Omgevingswet. Door de verminderde opbrengsten van € 650.000 en de extra kosten voor de voorbereiding van de Omgevingswet van € 941.000 zou een negatieve exploitatie van € 1.591.000 ontstaan. Door het inzetten van enkele budgetten uit de begroting 2020 die nog niet bestemd of gealloceerd waren is dit verlaagd naar 'slechts' € 902.000. Dit exploitatietekort is echter nog steeds hoger dan het beschikbare eigen vermogen van de RUD Utrecht van € 684.000.

Dekking aanvullende kosten Omgevingswet:

Om de extra kosten (€ 941.000) voor de voorbereiding op de Omgevingswet te dekken stellen we voor dat we zoveel als mogelijk gebruik maken van bestaande middelen die nog niet gealloceerd zijn:

1. We kunnen € 133.000 inzetten van de post onvoorzien uit de begroting 2020 (€ 225.000)
2. We kunnen € 100.000 van de opleidingsbudgetten inzetten uit de begroting 2020 (€ 187.000)
3. We zullen het volledige ontwikkelbudget 2020 van de RUD Utrecht inzetten van € 146.000
4. We zetten € 310.000 van het resultaat van 2019 in middels de reeds gevormde bestemmingsreserve "Omgevingswet"

Dekking van de kosten omgevingswet 2020	Begroot in 2020	Ingezet voor Omgevingswet 2020
Additionele kosten 2020		€ 941.000
Dekking		
Ontwikkelkosten	€ 146.000	€ 146.000
Onvoorzien	€ 225.000	€ 133.000
Opleidingsbudget	€ 187.000	€ 100.000
Bestemmingsreserve Omgevingswet		€ 310.000
Nog te dekken		€ 252.000

De hierboven genoemde keuzes vragen veel van de RUD Utrecht en haar medewerkers. We geven minder uit aan reguliere (bij)scholing, vanuit onvoorzien is minder geld beschikbaar om bijvoorbeeld (langdurig) zieke medewerkers te vervangen en innovatie zal volledig gericht zijn op de Omgevingswet. Je zou kunnen stellen dat de organisatie zich vrijwel geheel, naast het uitvoeren van de werkzaamheden voor onze deelnemers, richt op de voorbereidingen van de Omgevingswet.

Dekking achterblijvende opbrengsten vanwege coronacrisis:

Naast de hier boven reeds ingezette middelen en acties om het tekort te beperken zien we vier mogelijkheden om het resterende exploitatietekort te dekken:

1. De deelnemers storten het tekort bij conform de verdeelsleutel eigenaarschap.
2. We sturen niet bij en besluiten bij de jaarrekening 2020 hoe we de tekorten zullen dekken.
3. Als uitzondering zetten we de variabele bijdrage eenmalig om in een vaste bijdrage.
4. Als uitzondering zetten we een gedeelte van de variabele bijdrage eenmalig om in een vaste bijdrage.

Optie 1:

We vragen de deelnemers het verwachte tekort bij te storten conform de verdeelsleutel zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (percentage eigenaarschap). Dit is in administratieve zin de makkelijkste oplossing. Wij verwachten echter dat een vraag om aanvullende middelen (€ 902.000) in het huidige tijdsgewricht, waarbij er al een aanzienlijke druk op de middelen bij de diverse deelnemers bestaat, onwenselijk is. Het voordeel is wel dat de algemene reserve in stand blijft en de wijze waarop de RUD Utrecht gefinancierd is ook. Voor deze optie is het noodzakelijk een zienswijze procedure te starten.

Optie 2:

We doen nu niets. We besluiten op dit moment nog niet bij te sturen en wachten de werkelijke omvang af bij het vaststellen van de jaarrekening 2020. De verwachting is dat dan een verlies zal moeten worden gecompenseerd van meer dan de algemene reserve van de RUD Utrecht. Het gevolg hiervan is dat de deelnemers (zoals afgesproken in de Gemeenschappelijke Regeling) een bijstortingsverplichting hebben ter hoogte van dit verlies die verdeeld zal worden middels het percentage eigenaarschap. Deze keuze zal naar verwachting een negatief effect hebben op de accountantsverklaring bij de jaarrekening. Daarnaast lijkt het zeer onverstandig om niet te anticiperen op een risico dat nu reeds is geconstateerd en waarvan de omvang aanzienlijk is.

Optie 3

We besluiten als uitzondering eenmalig de variabele bijdrage om te zetten in een vaste bijdrage. Middels deze weg kunnen de deelnemers van de RUD Utrecht gebruik maken van de reeds gereserveerde middelen, waardoor een aanvullende vraag voor middelen aan de deelnemers voorkomen kan worden. Het resultaat is dan dat we het effect van de coronacrisis met € 650.000 verlagen.

Indien we voor deze optie kiezen zal het exploitatietekort worden teruggebracht van € 902.000 naar € 252.000. Dit tekort kan (wel) worden gedekt uit het eigen vermogen van de RUD Utrecht.

De verwachting is daarnaast dat er in 2021 extra middelen noodzakelijk zijn als gevolg van extra kosten die gemaakt moeten worden als gevolg van het uitstellen van de Omgevingswet. Een eerste inschatting hiervan is dat dit ongeveer € 300.000 zal gaan kosten. Deze kosten zijn momenteel nog niet begroot in 2021. Wanneer er een akkoord komt op dit voorstel dan kunnen deze kosten in 2021 ook gedekt worden uit het eigen vermogen van de RUD Utrecht. Dan blijft er uiteindelijk een 'zeer' beperkte algemene reserve over van € 132.000. Deze algemene reserve is niet overbodig als weerstandsvermogen in deze onzekere tijden.

Algemene Reserve RUD Utrecht	
Algemene Reserve	€ 684.000
Inzet van Algemene Reserve	
Exploitatiekort 2020	€ 252.000
Uitstel Omgevingswet 2021	€ 300.000
Resterend weerstandsvermogen	€ 132.000

Optie 4:

We besluiten eenmalig als uitzondering een gedeelte van de variabele bijdrage om te zetten in een vaste bijdrage. Deze optie is gelijk aan de vorige optie buiten het feit dat als we tot andere verhoudingen besluiten dan in optie 3 er meer middelen uit de algemene reserve zullen moeten komen en er dus geen optie is om de additionele middelen die gepaard gaan met de Omgevingswet te kunnen dekken. Daarnaast is de administratieve last van deze optie erg hoog en zal er opnieuw naar een oplossing gezocht moeten worden als de onzekere resultaten meer tegenvallen dan verwacht.

Wat zijn de voor- en nadelen van de door ons voorgestelde opties?

Optie	Voordeel	Nadeel
Optie 1	<ul style="list-style-type: none">De problemen voor dit jaar (Het verwachte negatieve exploitatiesaldo) zijn opgelost;We hebben voldoende eigen vermogen voor de extra kosten vanwege uitstel van de Omgevingswet.	<ul style="list-style-type: none">Er zullen extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld die niet zijn begroot door onze deelnemers;Er zal een zienswijze procedure moeten worden gestart;
Optie 2	<ul style="list-style-type: none">Er hoeven nu geen besluiten genomen te worden	<ul style="list-style-type: none">Het weerstandsvermogen van de RUD Utrecht zal zeer waarschijnlijk onvoldoende blijken en volledig worden gebruikt bij de jaarrekening 2020;Dit besluit zal mogelijk effect hebben op de verklaring van onze accountantEr zullen aan het einde van het jaar extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld die niet zijn begroot door onze deelnemersWe anticiperen nog niet op het jaar 2021 waar ook additionele middelen nodig zullen zijn voor de voorbereidingen op de Omgevingswet

Optie	Voordeel	Nadeel
Optie 3	<ul style="list-style-type: none"> • De RUD Utrecht stuurt intern zoveel mogelijk bij en maakt zoveel mogelijk gebruik van bestaande middelen om deze onzekere tijden door te komen; • Er hoeven geen additionele middelen beschikbaar gesteld te worden door onze deelnemers; • Minder complexiteit in de afrekening voor 2020, wat gezien de opmerking van onze accountant over de complexiteit van onze financieringssysteem prettig is; • Dit voorstel zorgt ervoor dat de additionele kosten die gepaard gaan met het uitstel van de Omgevingswet in 2021 ook gedekt kunnen worden uit de algemene reserve van de RUD Utrecht. 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor het variabele gedeelte vervalt eenmalig het uitgangspunt "je betaald voor wat je krijgt"; • Het weerstandsvermogen van de RUD Utrecht slinkt aanzienlijk.
Optie 4	<ul style="list-style-type: none"> • De RUD Utrecht stuurt intern zoveel mogelijk bij en maakt zoveel mogelijk gebruik van bestaande middelen om deze onzekere tijden door te komen; • Er hoeven naar alle waarschijnlijkheid geen additionele middelen beschikbaar gesteld te worden door onze deelnemers; 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor het variabele gedeelte dat we vast zetten vervalt eenmalig het uitgangspunt "je betaald voor wat je krijgt"; • Het weerstandsvermogen van de RUD Utrecht slinkt aanzienlijk; • Administratief de meest complexe; • Mocht er nog een 'tweede' golf van corona komen of andere tegenvallers ontstaan gedurende het restant van het jaar dat moet er mogelijk nogmaals bijgestuurd worden en komen de andere opties weer in beeld.